MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro

Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Jos kotimainen laatuketju myydään hetkellisellä halvan ruuan illuusiolla, voi lopputulos olla tyrmäävä. **MTK:N PUHEENJOHTAJA JUHA MARTTILA KOLUMNISSAAN DEMOKRAATISSA**

Maakunnat vetävät vientiä

Helsinki ja pääkaupunkiseutu hallitsevat julkisuutta puhuttaessa Suomen taloudesta ja maassa harjoitettavasta politiikasta. Tämä on osin ymmärrettävää.

Helsinki on pää- ja pääkonttorikaupunkina vallan keskus. Myös suurten mediatalojen toimitukset sijaitsevat Helsingissä, mikä ainakin jossain määrin määrittelee median näkökulmaa maailman tapahtumiin.

Helsinki ympäristöineen on tärkeä koko Suomelle, ja alueen menestys tai vaikeudet heijastuvat koko maahan. Siksi hieman suureelliseltakin kuulostavan metropolin rakentamiselle on syytä toivottaa onnea.

Helsinki-keskeiseen julkisuuteen sisältyy myös vaaransa. Kaikessa tärkeydessään pääkaupunkiseutukaan ei tule toimeen yksin. Saati että se elättäisi muuta maata, kuten toisinaan kuulee väitettävän.

Jos pääkaupunkiseutu on hallinnon ja kaupan valtakunnallinen keskus, vastaa muu maa talouden kovasta selkärangasta eli tuotannosta. Elinkeinojen suhteen maakunnilla on työnjako, jonka tasapainosta on syytä huolehtia.

Suomen vauraus ja menestys riippuvat siitä, kuinka pärjäämme kansainvälisessä kilpailussa. Suomalaisten tuotteiden menestys ratkaisee lopulta myös sen, mitä meillä on varaa hankkia maailmalta omiin tarpeisiimme.

Maakuntien työnjako näkyy selvästi muun muassa tullin tuoreista tuonti- ja vientitilastoista (MT 6.11.).

Helsingin maakunta Uusimaa on ylivoimaisesti suurin sekä tuonti- että vientikaupassa. Merkillepantavaa on, että kun Uudenmaan osuus kaikesta tuonnista oli viime vuonna yli 60 prosenttia, sen osuus viennistä jäi ainoastaan kolmasosaan.

Tilastoja tuijottamalla voisi päätellä, että muu Suomi kustantaa vientikaupallaan pääkaupunkiseudun tavarantuonnin. Aivan näin yksinkertainen asia ei ole. Osa ulkomaankaupasta kirjautuu harhaanjohtavasti, eivätkä tuontitilastot esimerkiksi kerro, missä päin maata tuotu tavara kulutetaan.

Tilastot ovat kuitenkin terve muistutus siitä, että maata on välttämätöntä tarkastella tasapuolisesti. Pääkaupungissa helposti unohtuu, että esimerkiksi Lappi on erittäin merkittävä vientimaakunta.

Vaikeana talousvuonna 2012 viennin suurimmat kasvuluvut kirjasivat Lapin lisäksi Ahvenanmaa ja Keski-Pohjanmaa.

Lapin vientiä vetivät kaivos-, metsä- ja metalliteollisuus. Myös pohjoisille elintarvikkeille on ollut vientihankkeita, mutta poronlihat päätyvät Lapin kauppakamarin mukaan nykyisin lähinnä karhujen ja ahmojen suihin. Kasvavaa matkailua ei kirjata vientitilastoihin.

Maakuntien vientiyritykset tuovat Suomelle hyvinvointia. Kuvassa sahatavaraa Keitele Groupin varastolla.

Suomessa tapahtuu paljon hyviä asioita, joille päättäjät voisivat halutessaan antaa vauhtia. Vähintään pitäisi varoa sellaisia päätöksiä, jotka heikentävät maakuntien tuotantotalouden edellytyksiä.

Lienee median optista harhaa, että maakuntien osaaminen ja menestys jäävät yleensä vähälle huomiolle. Julkisuuteen yltävät helpommin ongelmat – uutiset kertovat syrjäytymisestä, alkoholista, väen ikääntymisestä tai ympäristöongelmista.

Maakunnissa tapahtuva tuotannollinen toiminta ei kuitenkaan ole ensisijaisesti ympäristöongelma, vaikka se usein sellaisena esitellään. Tavalliset ihmiset ja yritykset siellä muuttavat maaperän sekä maa- ja metsätalouden tuottamia raaka-aineita hyvinvoinniksi koko Suomelle.

Julkisuudessa tieremontti Savossa, Kainuussa tai Pohjanmaalla leimataan helposti aluepolitiikaksi. Helsingin kehäteiden parannukset taas ovat valtakunnallisesti merkittäviä investointeja.

Todellisuudessa Suomi tarvitsee molempia. Jos maata ei kyetä näkemään ja kehittämään tasapuolisesti, kaikki häviävät.

> **Maakunnissa tapahtuva tuotanto ei ole ensisijaisesti ympäristöongelma.**

Tärkein voimavara

Yrittäjä on maatilan tärkein voimavara, joten hänen jaksamiseensa kannattaa ja pitää investoida.

Maatalousyrittäjien työterveyshuollon toimivuus on tärkeää viljelijälle itselleen mutta samalla myös koko kansantaloudelle.

Hyvin toimiva työterveyshuolto ylläpitää ja parantaa työkykyä, ehkäisee työperäisiä sairauksia ja ohjaa tarvittaessa kuntoutukseen. Samalla se tukee yrittäjien työurien pidentämistä.

Tuottajien hyvinvoinnilla varmistetaan myös tuotantoeläinten hyvinvointi. Hyvät tulokset edellyttävät kuitenkin, että mahdollisimman moni yrittäjä osallistuu työterveyshuoltoon.

Maatalousyrittäjien työhyvinvointia pohtineen sosiaali- ja terveysministeriön työryhmän mielestä palvelun pitäisi tavoittaa ainakin 70 prosenttia viljelijöistä. Nyt heistä on mukana vain 38 prosenttia.

Lisäksi työryhmä esittää ohjausvastuun siirtoa Työterveyslaitokselta Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle Melalle. Ehdotus on herättänyt eripuraa hallituksessa.

Sosiaali- ja terveysministeri Paula Risikko (kok.) pitää siirtoa perusteltuna. Sen sijaan peruspalveluministeri Susanna Huovinen (sd.) katsoo sen hajottavan työterveyshuollon kokonaisuuden. (MT 11.11.)

Siirto on sikäli järkevää, että Melalla on valtakunnallinen organisaatio, asiantunteva henkilöstö ja hyvät kontaktit viljelijöihin jo entuudestaan. He tuntevat tilan arkipäivän ja viljelijän työkykyä eniten uhkaavat riskit.

Toimialakohtaisen työterveyshuollon syntymistä on turha pelätä. Melan asiantuntemuksen hyväksikäyttö lienee myös paras keino houkutella viljelijät palvelun käyttäjiksi.

VIERASYLIÖ

Kotiläksyt ovat yhä tekemättä

Merilain säännösten mukaan aluksen kapteenin on ennen matkan aloittamista huolehdittava siitä, että alus on matkaan ja vuodenaikaan nähden merikelpoinen. Kapteenin vastuulla on aluksen turvallinen kulku.

Kauppapolitiikan alueella tilanne on samankaltainen. Matkaan pitäisi päästä ja aluksen turvallinen kulku pitää varmistaa etukäteen.

EU:n jäsenenä Suomella ei ole itsenäistä kauppapolitiikkaa. Kauppapolitiikka kuuluu perustamissopimuksen perusteella komission yksinomaisen päätäntävallan piiriin.

Neuvottelumandaattinsa komissio kuitenkin joutuu hyväksyttämään jäsenmailla samoin kuin neuvotteluissa saavutetun mahdollisen neuvottelutuloksen.

Selvitystyötä tehty ennenkin

Kun Suomi 1990-luvun alun vuosina alkoi valmistautua EU-täysjäsenyyteen, Suomessa oli syvä huoli muun muassa siitä, riittäisikö maa- ja elintarviketalouden kilpailukyky jäsenyyden myötä lisääntyvään kilpailuun.

Selvityksiä laadittiin tulenpalavalla kiireellä, ja niitä seurasivat alan kilpailukykyä parantavat toimenpideohjelmat. Ilman silloisia tukitoimenpiteitä aikaisempaa useampi olisi jäsenyyden toteuduttua joutunut varmuudella lähtemään kilometritehtaalle.

Vastaavankaltainen oli tilanne myös jo kerran aikaisemmin 1970-luvun alussa. Britannia ja Tanska siirtyivät Euroopan Vapaakauppaliitto EFTA:sta Euroopan talousyhteisö EEC:hen. Kun lisäksi metsäteollisuuden alalla Suomen keskeiset kilpailijamaat Ruotsi ja Itävalta neuvottelivat teollisuustuotteiden vapaakaupasta EEC:n kanssa, Suomen oli neuvoteltava samansisältöisistä ratkaisuista turvatakseen omat elintärkeät kilpailuetunsa.

Sopimuksen sisältö hämärän peitossa?

EU ja USA ovat kuluvana vuonna aloittaneet neuvottelut ”transatlanttisen” kauppa- ja investointikumppanuuteen tähtäävän sopimuksen aikaansaamiseksi. Neuvottelujen 2. kierros pidetään Brysselissä tällä viikolla.

Aiemmin puheenjohtajat Barroso ja Van Rompuy sekä presidentti Obama ovat tehneet selväksi, että kaupan sääntelyesteiden purkaminen on yksi tärkeimmistä keinoista, joilla ”transatlanttinen” kumppanuus voi tukea Euroopan ja Yhdysvaltojen talouksia.

Kaiken kaikkiaan sopimukselta halutaan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Myös odotukset ovat huomattavan korkealla. Taloudellisilta vaikutuksiltaan syntyvää sopimusta voisi peilata Suomen EU-jäsenyyden vaikutuksiin. Tässä vaiheessa ehkä vain jäävuoren huippu on näkyvissä.

Mutta vaikka komissio onnistuisi neuvottelemaan järjestelyt, jotka eivät heikennä eurooppalaisen ruuan turvallisuutta, niin onko kaikki jo nyt tosiaan kunnossa tulevaa merimatkaa varten? Onko myös Suomen talous riittävän kilpailukykyinen kohdatakseen syntyvän uuden tilanteen?

> **Viljelijöillä ei ole varaa menetyksiin tässä pelissä.**

Erot USA:n maatalouteen mittavia

EU:n yhteisessä maatalouspolitiikassa Suomen maatalous EU:n muiden maiden tavoin toimii toki lähellä maailmanmarkkinahintaista hinta-avaruutta. Mutta kun suomalaisen tuottajan näkökulmasta hinnat ovat huonoja, niin samaisia hintoja jenkkifarmari pitää hyvinä.

Erilaiset näkökulmat peilaavat eroja tuotantokustannuksissa. Vapaassa kilpailutilanteessa kilpailun voittaa se, jolla resurssit ovat suurimmat ja tuotantokustannukset alhaisimmat.

Itselläni oli mahdollisuus 1990-luvun alkupuolella tutustua laajemmalti USA:n maatalouteen. Mittakaavaerot eurooppalaisen maatalouden ja USA:n maatalouden välillä eivät jääneet huomaamatta sen paremmin kasvinviljelyssä kuin kotieläintuotannossakaan.

Kun kerran on nähnyt yhteensä 75 000 eläintä aidattuina yhdelle samalle kentälle, näkyä ei unohda. Samaisella tilalla oli myös oma teurastamo, josta tuotanto myytiin ulos päivän hintaan, mikä riitti turvaamaan tilan toiminnan kannattavuuden.

Myös maatalouspolitiikassa EU:n ja USA:n välillä on sekä eroja että yhtäläisyyksiä.

Kummankaan maatalous ei kykene toimimaan markkinahinnoin ilman massiivisia tukijärjestelmiä. On kuitenkin laajemmalti selvittämättä, mikä vaikutus USA:n maatalouteensa syytämällä tuella on sen maatalouden ylivertaiseen kilpailukykyyn.

Vastapuoli tunnetaan Suomessa huonosti

Tässä vaiheessa ei edes ole mahdollisuutta esittää tarkkaa arviota USA:n tulevasta uudesta 5-vuotisesta maataloustulolaista. Senaatin ja edustajainhuoneen näkemyseroista johtuen yli vuodella viivästynyttä maataloustulolakiesitystä ei ole toistaiseksi voitu saattaa presidentin vahvistettavaksi. Edellinen 5-vuotinen maataloustulolaki päättyi 30.9.2012.

Taustalla ovat liittovaltion budjettialijäämän vähentämiseen liittyvät erimielisyydet, joiden yhteyteen on myös maataloustulolain uudistus onnistuttu kytkemään.

Suurimmat senaatin ja edustajainhuoneen väliset erimielisyyden aiheet koskevat ruoka-apuohjelmaan tehtäviä leikkauksia, viljelijätukien leikkauksia ja niiden korvaamista uuden riskitakuuohjelman käyttöönotolla.

Molemmissa vaihtoehdoissa vaikutukset kohdistuisivat ensi sijassa liittovaltion budjettialijäämään ja vähäisessä määrin viljelijöiden tuloihin.

Kilpailukykyä parantavat toimet tulisi kartoittaa

En tietenkään ole kaikkitietävä niin tärkeässä asiassa kuin USA:n maatalouden todellinen kilpailukyky, mutta en myöskään ole huomannut, että Suomessa olisi laajemmalti tehty selvitystyötä sen suhteen, mitä Suomen maa- ja elintarviketalouden kilpailukykyä parantavia toimenpiteitä jo tässä vaiheessa tulisi käynnistää.

Toisin oli 1990-luvulla varauduttaessa EU-jäsenyyteen liittyviin neuvotteluihin. Silloin liittymistä selvitettiin kattavasti valtionhallinnon koko valmistelukoneistossa.

”Transatlanttiset” keskustelut ovat varmasti perusteltua käydä, mutta on myös syytä ottaa huomioon, että Suomella on näissä kysymyksissä erilaiset intressit ja painotukset kuin EU:n suurten maiden talouksilla.

Erot tulisi voida tunnistaa ja tähän liittyvää tietämystä tulisi voida syventää sekä virkatyönä että myös maataloustutkimuksen piirissä tehtävinä selvityksinä.

Viljelijöillä ei ole varaa minkäänlaisiin menetyksiin tässä pelissä.

JOUKO NIEMINEN
Kirjoittaja on eläkkeellä oleva valtiotieteiden maisteri, ja hän oli kauppapolitiikan asiantuntija MTK:ssa vuosina 1990–2013.

PÄIVÄN KUVA

MATTI HIETALA

Viljava tasoristeys

Taipaleentien tasoristeys Seinäjoen Ylistarossa oli maanantai-iltana jyvien peitossa. Syynä oli onnettomuus, jossa Pendolino-juna törmäsi tasoristeystä ylittäneen viljarekan peräkärryyn.
Onnena onnettomuudessa oli, että kolhuja suuremmilta henkilövahingoilta säästyttiin.
Junan kuljettaja ehti tehdä hätäjarrutuksen ja paeta ohjaamosta ennen törmäystä. Veturinkuljettaja ja kolme muuta junassa ollutta saivat lieviä vammoja. Rekan kuljettaja ei loukkaantunut.
Poliisin mukaan rekan kuljettaja ei huomannut Seinäjoen suunnasta lähestyvää junaa. Juna törmäsi rekan perävaunuun ja rekka pyörähti ympäri.

KOLUMNI: KATJA LAMMINEN

Akkojen ongelmia

Tänä syksynä eduskunnassa on keskusteltu tekokynsistä ja -ripsistä. SDP:n Merja Mäkisalo-Ropponen on tivannut hallitukselta toimia rakennekynsien ja ripsienpidennysten aiheuttamien terveyshaittojen vähentämiseksi.

En tiedä asiasta tarpeeksi, jotta voisin päättää, olenko samaa mieltä siitä, että bisnes pitäisi tehdä luvanvaraiseksi. Nostan kuitenkin hattua rohkeudesta ajaa ”akkojen turhamaisuuksiin” liittyvää asiaa.

Ylen uutisen mukaan tekoripsien ja rakennekynsien suosio on kasvanut hurjasti viime vuosina. Samalla niiden aiheuttamat allergiset reaktiot ja esimerkiksi silmävauriot ovat yleistyneet. Käytössä on ilmeisen tymäköitä kemikaaleja.

Tästä huolimatta kävi niin, että kirjallinen kysymys suorastaan naurettiin ulos eduskuntakäsittelystä.

”SDP:ssä ollaan ratkomassa perimmäisiä kysymyksiä. Ovatko rakennekynnet suurempi ongelma kuin jättityöttömyys?” keskustan eduskuntaryhmän varapuheenjohtaja Anne Kalmari naljaili Mäkisalo-Ropposelle syyskuussa.

Kysymys herää, onko jokin elinkeino tosiaan niin turhamainen, ettei ihmisten terveydestä tarvitse välittää? Mitäs laittavat tekokynsiä.

> **Onko jokin elinkeino niin turhamainen, ettei ihmisten terveydestä tarvitse välittää?**

katja.lamminen@maaseuduntulevaisuus.fi

Sama taitaa päteä jossain määrin kampaamoihin. Äitini ehti toimia parturi-kampaajana yli 30 vuotta, kunnes astma ja ihottuma pakottivat lopettamaan. Suomen eläkejärjestelmä ei ainakaan tuolloin luokitellut astmaa työperäiseksi sairaudeksi kampaajille, jotka viettävät päivänsä vahvojen kemikaalien keskellä.

Työvoimatoimistosta ehdotettiin, että mene R-kioskille töihin. Äitini päätti opiskella matkaoppaaksi, mutta työt sillä alalla olivat kiven takana. Vuosien väsytystaistelun jälkeen hän pääsi eläkkeelle.

Vieläkin äitini pohtii, tapahtuuko samanlaista miesvaltaisilla aloilla. Siis, että käytetään kemikaaleja tiloissa, joissa ei ole kunnollista ilmanvaihtoa. Katsovatko lääkärit myös rakennusalan työntekijöitä kieroon, kun heille iskee työperäinen sairaus?

Nykyään ajatellaan, että palvelueliinkeinoissa on tulevaisuus. Onko siinä jotain vikaa, jos kauneudenhoitoala elättää yhä enemmän yrittäjiä? Voisi ajatella, että yhteiskunnassa on asiat melko hyvin, jos kansalaisilla jää varaa itsensä hemmotteluun. Kukin valitkoon, pistääkö rahansa hierontaan, matkusteluun vaiko rakennekynsiin.

Toivoisin kuitenkin poliitikoilta asiallista suhtautumista kaikkiin elinkeinoihin, olivat ne kuinka ”turhamaisia” tahansa.

Allergia- ja astmaliiton mukaan tekokynsien kiinnitysaine aiheuttaa vakavia allergiaoireita, sillä sen massassa käytetty akrylaatti on erittäin voimakas ärsyke niin iholle kuin hengitysteille.

Myös ripsissä käytetty materiaali tai sen epähygieenisyys ovat aiheuttaneet iho-oireita. Käytössä on muun muassa epäpuhtaita eläinperäisiä materiaaleja.

Rakennekynsiä ja ripsienpidennyksiä tehdään ilman kattavaa koulutusta ja ilman kunnollista tietoa tuotteista ja niiden herkistävyyksistä.

Vähän sama asia kuin autokorjaamoissa asennettaisiin autoihin vaarallisia osia ja materiaaleja ilman minkäänlaista tietotaitoa.

Ai niin, mutta tässä olikin kyse vain turhamaisten naisten terveydestä.

LEHTIKATSAUS

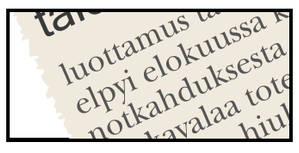

SDP:ssä väreilee julkisivun takana

Pohjalainen arvioi, että SDP:ssä on jo vuosia pohdittu haastajaa puheenjohtaja Jutta Urpilaiselle. Ammattiliitto Pron puheenjohtaja Antti Rinne ilmoitti viime viikolla harkitsevansa haastamista. *”Rinteen mahdollinen ehdokkuus kertoo enemmänkin ay-väen levottomuudesta kuin laajemmista odotuksista puolueessa. Eero Heinäluomakin tuli ay-liikkeestä, eikä hanke päättynyt kovin hyvin. Ay-miesten toimintatavat eivät aina istu politiikkaan parhaalla mahdollisella tavalla.”*

”Seuraavat eduskuntavaalit ovat myös Urpilaiselle tiukka paikka.

Jos Urpilainen pysyy puheenjohtajana sinne saakka, hänellä on vuonna 2015 voittamisen pakko.

Ahdingon takana on myös perussuomalaisten nousu ”työväen puolueena ilman sosialismia”.

Melko yleinen käsitys on ollut, että perussuomalaiset olisivat iskeneet pahiten keskustaan. Nyt on nähty, että suurin menettäjä onkin ollut SDP.”

Lennot lakossa, matkailu maksaa

Lapin Kansa pelkää, että maakunnan matkailu on Levin maailmancupin aikaan joutumassa – jälleen kerran – ilmailualan työehtokiistojen pelinappulaksi.
”Matkailualalla ei uskota, että lentoalan lakkouhkan sijoittuminen Lapin matkailun huippusesongin alkuun olisi sattuma.

Maailmancup takaa lakolle medianäkyvyyttä ja luo painetta palkkasovun löytymiseen.

Levin kisaan odotetaan 20 000 katsojaa, minkä lisäksi tapahtumaa seuraa television välityksellä noin 100 miljoonaa ihmistä eri puolilla pujottelumaailmaa.”

”Lakko on vahvin työtaisteluase, joka otetaan käyttöön yleensä vasta siinä vaiheessa, kun kaikki muut keinot on käytetty. Lapissa toivotaan, että näin toimitaan myös ilmailualan kiistassa, jonka syllttytehdas löytyy valtion omistaman Finnairin säästökuurista.

Vastuu lakon välttämisestä on sekä työntekijä- että työnantajapuolella. Molempien on syytä tiedostaa se, että loppupelissä kysymys on muustakin kuin vain ilmailualan työntekijöiden palkoista ja eduista.”

Uusi ministeri pohjoisen oloista

Hämeen Sanomat puntaroi puhemies Eero Heinäluoman (sd.) ehdotusta uudesta arktisen yhteistyön ministeristä.
”Puhemies pitää tulevaisuudessa pohjoista niin tärkeänä ilmansuuntana, ettei uskoisi sen asioita Brysselin palatseissa ja ruokakaduilla pätevöityneille poliitikoille.

Erityisiä ominaisuuksia Heinäluoma ei kuitenkaan tulevalle ministerille asettanut. Kun olosuhteet otetaan huomioon, vahvimmilla ovat lappilaiset poliitikot.

Monet heistä ovat erähenkisiä ulkoilmaihmisiä, joille kaamos, pakkaset ja tuiskut ovat vanhastaan tuttuja. Arktisen ministerin on hyvä tuntea toimintaympäristönsä.”